

۵۶۴۵۲/۱۵۴۶۷۲

۱۳۹۸/۱۲/۴

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

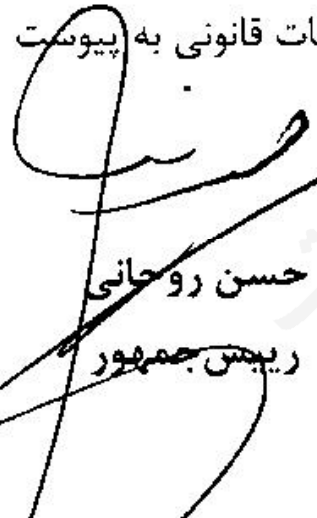
بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "پروتکل ارزیابی اثرات زیست محیطی فرامرزی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی خزر" که به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست در جلسه ۱۳۹۸/۱۱/۱۳ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

حسن روحانی
رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، شورای نگهبان، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت امور خارجه، وزارت نیرو، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

۵۶۴۵۲/۱۵۴۶۷۲

۱۳۹۸، ۱۲، ۴

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "پروتکل ارزیابی اثرات زیست محیطی فرامرزی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی خزر" که به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست در جلسه ۱۳۹۸/۱۱/۱۳ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

۱۱/۲۵/۱۳۹۸

حسن روحانی

رئیس جمهور

تنظیم متن	کنترل ۱۳۶۷۱۵۸۹	تأیید نهایی

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، شورای نگهبان، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت امور خارجه، وزارت نیرو، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

۱۳۹۸ / ۱۱ / ۱۶

۵۶۴۵۲/۱۵۴۶۷۲

۱۳۹۸، ۱۲، ۴

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

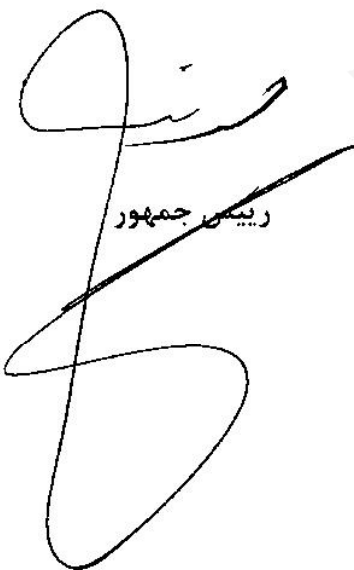
بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

با توجه به عزم دولت‌های ساحلی دریای خزر بر انجام ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فرامرزی و تأثیر این برنامه در دستیابی به اهداف مندرج در کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر و با عنایت به اهمیت دسترسی به اطلاعات و مشارکت عمومی در تصمیم‌گیری در مسایل زیست‌محیطی، لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی مربوط تقدیم می‌شود:

"لایحه پروتکل ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فرامرزی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر"

ماده واحده- پروتکل ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فرامرزی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر مشتمل بر یک مقدمه و (۲۳) ماده و (۳) پیوست به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.
تبصره- رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در مورد هرگونه اصلاح پروتکل الزامی است.

رئیس جمهور

وزیر امور خارجه

پروتکل ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فرامرزی

الحاقی به کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر

مقدمه

دولت‌های ساحلی دریای خزر؛

جمهوری آذربایجان

جمهوری اسلامی ایران

جمهوری قزاقستان

فدراسیون روسیه

ترکمنستان

که از این پس طرف‌های متعاقد خوانده می‌شوند،

و عضو کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر، منعقد در تهران، جمهوری اسلامی ایران، به تاریخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ (۴ نوامبر ۲۰۰۳) می‌باشند که از این پس «کنوانسیون» خوانده می‌شود؛

با تاکید مجدد بر عزم خود به اجرای مواد (۷)، (۱۷) و (۱۸) کنوانسیون؛

با عزم به افزایش تفاهم و همکاری منطقه‌ای بین طرف‌های متعاقد در حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر؛

با تصدیق اینکه اعمال ارزیابی اثرات زیست‌محیطی در مراحل اولیه تصمیم‌گیری در مورد فعالیت‌های پیشنهادی موجب ارتقای اجرای اصول توسعه پایدار می‌گردد؛

با عنایت به اهمیت دسترسی به اطلاعات و مشارکت عمومی در تصمیم‌گیری در مسائل زیست‌محیطی؛

به ترتیب زیر موافقت نمودند:

دفتر هیئت دولت

ماده ۱- کاربرد اصطلاحات

از نظر این پروتکل:

(الف) « طرف مبدأ » به معنی طرف (های) متعاقد این پروتکل است که فعالیت پیشنهادی فهرست شده در پیوست ۱ این پروتکل در قلمرو تحت صلاحیت آن (ها) به اجرا در می‌آید؛

(ب) « طرف » تأثیرپذیر» به معنی طرف(های) متعاقد این پروتکل است که احتمال می‌رود از اثرات فرامرزی فعالیت پیشنهادی آسیب ببیند. منطقه دریایی که در آن طرف (های) متعاقد ممکن است به‌عنوان طرف تأثیرپذیر شناخته شود طبق مقررات کنوانسیون وضعیت حقوقی دریای خزر پس از لازم‌الاجرا شدن آن توسط تمام طرف‌های متعاقد، تعیین خواه شد.

(ب) « طرف های ذریبط » به معنی طرف مبداء و طرف تأثیرپذیر در فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی موضوع این پروتکل می‌باشند؛

(ت) « ارزیابی اثرات زیست‌محیطی » به معنی فرایند ملی ارزیابی احتمال تأثیرگذاری فعالیت پیشنهادی بر محیط‌زیست می‌باشد؛

(ث) « فعالیت پیشنهادی » به معنی هر فعالیت یا هر تغییر عمده در یک فعالیت منوط به تصمیم مقام صلاحیت‌دار طبق فرایند ملی ارزیابی اثرات زیست‌محیطی حاکم می‌باشد؛

(ج) « اثرات » به معنی هرگونه اثر ناشی از اجرای فعالیت پیشنهادی بر محیط‌زیست دریایی دریای خزر از جمله گیاهان، جانوران، خاک، هوای اتمسفری، آب، آب و هوا، منظره، بناهای تاریخی و یا تعامل بین این عوامل می‌باشد؛ اثرات همچنین شامل تأثیر بر سلامت و ایمنی انسانی، میراث فرهنگی، شرایط اجتماعی-اقتصادی و شرایط دیگری که از تغییرات در عوامل مذکور حادث شود می‌باشد؛

(چ) « تأثیر فرامرزی » به معنی هرگونه تأثیر ناشی از اجرای فعالیت پیشنهادی از سوی طرف مبداء بر طرف متعاقد دیگر می‌باشد؛

(ح) « عموم » به معنی یک یا چند شخص حقیقی یا حقوقی می‌باشد؛

(خ) « مقام صلاحیت‌دار » به معنی مقام (های) منصوب شده از سوی یک طرف متعاقد به‌عنوان مسئول اجرای وظایف مذکور در این پروتکل می‌باشد؛

(د) « نقطه تماس اطلاع‌رسانی » معنی نقطه یا نقاط تماس یک طرف متعاقد است که از سوی هر یک از طرف‌های متعاقد مشخص شده و به اطلاع سایر طرف‌های متعاقد و دبیرخانه رسانده شده باشند و مسئولیت دریافت اطلاعات و حصول اطمینان از اطلاع یافتن مقام صلاحیت‌دار را عهده‌دار می‌باشند؛

(ذ) « پشتیبان پروژه » به معنی آغازگر، از جمله مقام دولتی است که مجوز فعالیت پیشنهادی را طبق فرایند ملی به اجرا در می‌آورد؛

(ر) « اجلاس طرف‌های متعاقد » به معنی نهاد موضوع ماده (۲۲) کنوانسیون می‌باشد؛

(ز) « دبیرخانه » به معنی نهاد موضوع ماده (۲۳) کنوانسیون می‌باشد.

ماده ۲- هدف

هدف از این پروتکل پیشگیری، کاهش و مهار آلودگی محیط‌زیست دریایی و اراضی آسیب‌پذیر به علت نزدیکی به دریا و ارتقای حفاظت از تنوع‌زیستی و استفاده معقول از منابع طبیعی آن و حمایت از سلامت انسانی از طریق اجرای موثر و شفاف فرآیندهای ارزیابی اثرات زیست‌محیطی هر نوع فعالیت پیشنهادی در چارچوب فرامرزی است که ممکن است موجب اثرات مهم فرامرزی بر محیط‌زیست دریایی و همچنین اراضی‌ای شود که به علت نزدیکی با دریا دچار آسیب می‌شوند.

ماده ۳- دامنه شمول

طبق ماده (۳) کنوانسیون، این پروتکل نسبت به محیط‌زیست دریایی دریای خزر با در نظر گرفتن تغییرات سطح آب آن و آلودگی ناشی از منابع مستقر در خشکی اعمال می‌گردد.

ماده ۴- مقررات عمومی

۱- هر یک از طرف‌های متعاقد تدابیر حقوقی، اداری یا سایر اقدامات لازم را به منظور اجرای مفاد این پروتکل، با توجه به فعالیت‌های پیشنهادی مندرج در پیوست (۱) که احتمال می‌رود موجب اثرات مهم فرامرزی تعیین شده طبق معیارهای مذکور در پیوست (۲) این پروتکل گردد، برای ایجاد فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی به عمل خواهند آوردند تا امکان مشارکت عمومی و تهیه اسناد ارزیابی اثرات زیست-محیطی مذکور در پیوست (۳) این پروتکل فراهم گردد.

۲- هر یک از طرف‌های متعاقد اطمینان حاصل خواهد نمود که قبل از هرگونه تصمیم در خصوص صدور اجازه یا اجرای فعالیت‌های پیشنهادی مذکور در پیوست (۱) این پروتکل که احتمال می‌رود موجب اثرات مهم فرامرزی گردد، فعالیت پیشنهادی مشمول فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی به موجب این پروتکل می‌باشد.

۳- هر یک از طرف‌های متعاقد نقطه تماس اطلاع‌رسانی خود را به طرف‌های متعاقد و دبیرخانه اعلام خواهد نمود. دبیرخانه اطلاعات مربوط به نقاط تماس اطلاع‌رسانی را به روش الکترونیکی یا سایر روش‌های مناسب در دسترس طرف‌های متعاقد قرار خواهد داد.

۴- طرف‌های ذیربط مشارکت موثر عمومی در فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فعالیت پیشنهادی به موجب این پروتکل را از مراحل اولیه فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی تضمین خواهند نمود.

دفتر هیئت دولت

- ۵- به موجب این پروتکل، طرف‌های ذربط فرصت‌های برابر برای مشارکت عمومی طرف‌های مبداء و تأثیرپذیر در فرایندهای ارزیابی اثرات زیست‌محیطی نسبت به فعالیت پیشنهادی را تضمین خواهند نمود و کمک‌ها و توصیه‌های لازم را در اختیار عموم قرار خواهند داد.
- ۶- مفاد این پروتکل بر حق طرف‌های متعاقد برای اجرای قوانین و مقررات ملی یا موازین اداری در راستای منافع امنیت ملی تأثیر نخواهد گذاشت.
- ۷- مفاد این پروتکل بر حق طرف‌های متعاقد برای حفظ یا ارائه تدابیر اضافی در ارتباط با موضوعات مندرج در این پروتکل تأثیر نخواهد گذاشت.
- ۸- مفاد این پروتکل به هیچ‌یک از تعهدات طرف‌های متعاقد به موجب حقوق بین‌الملل در خصوص ارزیابی اثرات زیست‌محیطی در چارچوب فرامرزی لطمه‌ای وارد نمی‌کند.

ماده ۵- اطلاعیه

- ۱- در مورد فعالیت پیشنهادی مندرج در پیوست (۱) این پروتکل، مقام صلاحیتدار طرف مبداء به محض اطلاع از فعالیت پیشنهادی که احتمال می‌رود موجب اثرات مهم فرامرزی گردد، از طریق نقطه تماس اطلاع‌رسانی، مراتب را به هر طرف متعاقدی که بالقوه طرف تأثیرپذیر قلمداد می‌شود و دبیرخانه جهت مطلع کردن سایر طرف‌های متعاقد، اعلام خواهد نمود.
- ۲- این اطلاعیه از جمله موارد زیر خواهد بود:

(الف) اطلاعات مربوط به فعالیت پیشنهادی، از جمله هرگونه اطلاعات موجود در زمان صدور اطلاعیه در مورد اثرات احتمالی فرامرزی آن و ویژگی تصمیم‌های احتمالی در مورد فعالیت پیشنهادی؛

(ب) چارچوب زمانی معقول برای تسلیم پاسخ طرف تأثیرپذیر به اطلاعیه، که این چارچوب زمانی از ۳۰ روز از زمان دریافت اطلاعیه به زبان‌های انگلیسی و روسی به گونه پیش‌بینی شده در بند (۳) ماده (۵) این پروتکل کمتر نخواهد بود؛

(پ) اطلاعات مربوط به فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی مورد نظر، از جمله جدول زمانی مراحل بعدی فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، به‌ویژه مراحل موضوع مواد (۶)، (۷) و (۸) این پروتکل.

۳- طرف مبداء، اسناد اطلاعیه را به زبان رسمی خود به همراه ترجمه انگلیسی یا روسی ارائه خواهد نمود. دبیرخانه ترجمه اسناد اطلاعیه را در صورت اقتضاء به انگلیسی یا روسی بر عهده خواهد داشت.

۴- مقام صلاحیتدار طرف مبداء اطمینان حاصل خواهد نمود که نقطه تماس اطلاع‌رسانی طرف تأثیرپذیر و دبیرخانه، اطلاعیه را دریافت نموده باشند.

۵- مقام صلاحیتدار طرف تأثیرپذیر ظرف مهلت زمانی تعیین شده در اطلاعیه به مقام صلاحیتدار طرف مبداء پاسخ خواهد داد و دبیرخانه را از قصد خود برای مشارکت یا عدم مشارکت در فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فعالیت پیشنهادی آگاه خواهد کرد.

دفتر هیئت دولت

۶- چنانچه طرف تأثیرپذیر اعلام نماید که قصد مشارکت در فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فعالیت پیشنهادی را ندارد، یا طی مهلت زمانی مذکور در اطلاعیه پاسخ ندهد، مفاد بندهای (۷) و (۸) این ماده و مواد (۶) تا (۱۱) این پروتکل به استثنای تعهد طرف مبداء مبنی بر ارسال پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی به دبیرخانه، به موجب جزء (ب) بند (۳) ماده (۷) این پروتکل اعمال نخواهد شد.

۷- چنانچه طرف تأثیرپذیر قصد مشارکت خود در فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فعالیت پیشنهادی را اعلام نماید، طرف تأثیرپذیر در پاسخ خود به اطلاعیه یا بلافاصله پس از آن موارد زیر را در اختیار طرف مبداء قرار خواهد داد:

(الف) اطلاعات مربوط به فرایند مشورتی عمومی در طرف تأثیرپذیر؛

(ب) در صورت لزوم، درخواست درج موضوعات خاص در تحقیقات ارزیابی اثرات زیست‌محیطی؛

(پ) خلاصه ای از اطلاعات موجود در خصوص مسائل مطرح شده در جزء (ب).

۸- بنا به درخواست طرف مبداء، طرف تأثیرپذیر هرگونه اطلاعات مربوط به محیط‌زیست بالقوه در معرض آسیب که به‌طور معقول قابل تهیه است را چنانچه این اطلاعات برای تهیه اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی ضروری باشد، ارائه خواهد نمود.

۹- هر گاه یک طرف متعاقد نگرانی‌های معقولی داشته باشد دال بر اینکه از اثرات مهم زیست‌محیطی فرامرزی یک فعالیت پیشنهادی آسیب خواهد دید و در صورتی که اطلاعیه‌ای طبق بند (۱) این ماده صادر نشده باشد، طرف مبداء بنا به درخواست طرف متعاقد مذکور، اطلاعات کافی در مورد اینکه آیا فعالیت پیشنهادی تأثیر فرامرزی مهمی را به جا خواهد گذاشت یا خیر، در اختیار آن طرف قرار خواهد داد. در صورت لزوم، این طرف‌ها در خصوص مشارکت احتمالی در فرایند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، با یکدیگر مشورت خواهند نمود.

ماده ۶- ارتباطات بین طرف‌های ذیربط

- ۱- مقام‌های صلاحیتدار طرف‌های ذیربط در خصوص موارد زیر مشورت و توافق خواهند نمود:
 - (الف) شکل و زبان(های) مورد نیاز اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، از جمله هرگونه اطلاعاتی که قرار است برای مشورت‌ها و بررسی عمومی توسط مقام صلاحیتدار طرف تأثیرپذیر ارائه گردد؛
 - (ب) جزئیات ترتیبات مربوط به ارتباطات بین طرف‌های ذیربط از جمله نقش مقام‌های صلاحیتدار طرف‌های ذیربط و پشتیبان پروژه؛
 - (پ) چارچوب زمانی بررسی اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی توسط طرف تأثیرپذیر که این مدت از ۹۰ روز بیشتر نخواهد بود.
- ۲- طرف‌های ذیربط می‌توانند، در صورت اقتضاء در خصوص روش‌های تعامل برای انجام وظایف به موجب این پروتکل توافق نمایند.

دفتر هیئت دولت

ماده ۷- تهیه و ارسال پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی

۱- تحقیقات ارزیابی اثرات زیست‌محیطی طبق قوانین و رویه‌های ملی طرف مبدا انجام شده و تا حد امکان به هر موضوعی که از سوی طرف تأثیرپذیر به موجب بند (۷) ماده (۵) این پروتکل مطرح می‌شود خواهد پرداخت.

۲- طرف مبدا اطمینان حاصل خواهد نمود که پشتیبان پروژه پیش‌نویسی از اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را به منظور مشورت‌ها و بررسی عمومی توسط مقام صلاحیتدار طرف تأثیرپذیر تهیه خواهد نمود. پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی به شکل و زبانی (زبان‌هایی) تنظیم خواهد شد که طرف‌های ذیربط به موجب بند (۱) ماده (۶) این پروتکل در مورد آن به توافق رسیده باشند و حداقل شامل محتوای موارد مذکور در پیوست ۳ این پروتکل به علاوه اطلاعات درخواست‌شده از سوی طرف تأثیرپذیر به موجب بند (۱) ماده (۶) این پروتکل خواهد بود.

۳- طرف مبدا پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را برای مقام‌های زیر ارسال خواهد نمود:
(الف) مقام صلاحیتدار طرف تأثیرپذیر؛

(ب) دبیرخانه به منظور آنکه این اطلاعات را حسب درخواست در اختیار هر یک از طرف‌های متعاقد قرار دهد.

ماده ۸- بررسی اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی و مشورت‌های عمومی

۱- طرف‌های ذیربط اطمینان حاصل خواهند نمود که در مناطقی که احتمال بروز آسیب وجود دارد، عموم همانگونه که در بند (۱) ماده (۶) این پروتکل توافق شده است نسبت به موارد زیر مطلع گردند:

(الف) فعالیت پیشنهادی؛

(ب) در دسترس بودن پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی؛

(پ) فرصت و فرایند مشورت‌های عمومی از طریق اعلامیه‌های عمومی یا روش‌های مناسب دیگر.

۲- طرف‌های ذیربط اطمینان حاصل خواهند نمود که پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، از جمله در صورت اقتضاء به صورت مکتوب، طبق مقررات ملی در دسترس عموم بوده و به آسانی قابل تهیه باشد، از جمله در مکان‌هایی که برای عموم آزاد است.

۳- طرف‌های ذیربط اطمینان حاصل خواهند نمود که در مناطقی که احتمال بروز آسیب وجود دارد عموم از این فرصت برخوردار باشند که نظر خود در مورد فعالیت پیشنهادی را به مقام‌های صلاحیتدار طرف‌های ذیربط اعلام نمایند. این نظرات به مقام صلاحیتدار طرف مبدا یا مطابق توافق به عمل آمده در جزء (ب) بند (۱) ماده (۶) این پروتکل ارسال خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

۴- مقام صلاحیتدار طرف تأثیرپذیر پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را طی مدت زمان تعیین شده توسط طرف مبداء به موجب جزء (پ) بند (۱) ماده (۶) این پروتکل بررسی کرده و نسبت به آن اظهار نظر خواهد نمود و نظرات خود را برای مقام صلاحیتدار طرف مبداء ارسال خواهد کرد.

۵- طرف مبداء اطمینان حاصل خواهد کرد که پشتیبان پروژه:

(الف) نظرات دریافت شده را خلاصه نموده و، در صورت لزوم، ترجمه نماید؛

(ب) در صورت نیاز، تحقیقات بیشتر به عمل آورد؛

(پ) نظرات دریافت شده از عموم و مقام‌های صلاحیتدار طرف‌های تأثیرپذیر را در اسناد نهایی ارزیابی اثرات زیست‌محیطی خواهد گنجانید و توضیح خواهد داد که این نظرات به چه نحو مد نظر قرار گرفته‌اند.

ماده ۹- مشورت‌های طرف‌های ذیربط

۱- بنا به درخواست طرف تأثیرپذیر و پیش از اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی، طرف مبداء با طرف تأثیرپذیر از جمله در خصوص تدابیری جهت کاهش اثرات بالقوه فرامرزی مشورت خواهد کرد.

۲- در ابتدای این مشورت‌ها طرف‌های ذیربط در مورد چارچوب زمانی معقول برای مدت زمان این مشورت‌ها توافق خواهند نمود، در حالی که دوره زمانی مشورت‌ها نباید بیش از ۱۸۰ روز باشد، مگر آنکه در طی دوره زمانی مشورت به‌گونه دیگری تصمیم‌گیری شود.

ماده ۱۰- تصمیم نهایی در خصوص اجرای فعالیت پیشنهادی

۱- مقام صلاحیتدار طرف مبداء هنگام بررسی اسناد نهایی ارزیابی اثرات زیست‌محیطی و اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی، نظرات دریافت شده به موجب ماده (۸) این پروتکل را مدنظر قرار خواهد داد.

۲- مقام صلاحیتدار طرف مبداء تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی را به همراه علل و ملاحظاتی که این تصمیم بر آن‌ها استوار است، از جمله اطلاعات مربوط به اینکه نظرات دریافت شده چگونه مدنظر قرار گرفته‌اند، در اختیار مقام صلاحیتدار طرف تأثیرپذیر و دبیرخانه قرار خواهد داد.

۳- طرف‌های ذیربط اطمینان حاصل خواهند نمود که اطلاعات مربوط به تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی و اطلاعات مربوط به نحوه در نظر گرفتن نظرات دریافت شده، در اختیار اشخاصی که به موجب بند (۳) ماده (۸) این پروتکل اظهار نظر نموده‌اند قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۱- تجزیه و تحلیل پس از پروژه

۱- با در نظر گرفتن تأثیرات مخرب مهم فرامرزی احتمالی فعالیت که ارزیابی اثرات زیست‌محیطی آن بر اساس این پروتکل به انجام رسیده است، طرف‌های ذیربط بنا به درخواست هر یک از طرف‌ها تعیین

دفتر هیئت دولت

خواهند کرد که آیا تجزیه و تحلیل پس از پروژه سودمند خواهد بود یا خیر، و در صورت سودمندی تا چه اندازه به اجرا در خواهد آمد.

- ۲- هرگونه تجزیه و تحلیل پس از پروژه با در نظر گرفتن اهداف زیر اجرا خواهد شد:
- (الف) نظارت بر رعایت شرایط مقرر در مجوز یا تاییدیه فعالیت و موثر بودن اقدامات کاهش؛
 - (ب) بررسی یک اثر از لحاظ مدیریت صحیح و به منظور فائق آمدن بر ابهامات؛
 - (پ) تعیین صحت پیش‌بینی‌های قبلی به منظور انتقال تجربه به فعالیت‌های مشابه آتی.
- ۳- چنانچه در نتیجه تجزیه و تحلیل پس از پروژه، هر یک از طرف‌های متعاقد دلایل معقول دال بر وجود اثرات مخرب مهم فرامرزی ارائه نماید، یا عواملی کشف گردد که ممکن است منجر به چنین اثراتی شود، طرف مذکور بلافاصله مراتب را به اطلاع طرف مبداء و دبیرخانه خواهد رساند. در این صورت، طرف‌های ذریبط بلافاصله به مشورت خواهند پرداخت و در صورت لزوم اقدامات مقتضی را برای از میان برداشتن یا کاهش این اثرات به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۲- گزارش دهی

هر یک از طرف‌های متعاقد گزارشی از اجرای مفاد این پروتکل را به شکل و در فواصل زمانی تعیین شده در فراهمایی طرف‌ها به دبیرخانه ارائه خواهد نمود.

ماده ۱۳- مقررات سازمانی

- ۱- از نظر این پروتکل و طبق بند (۱۰) ماده (۲۲) کنوانسیون، فراهمایی طرف‌ها از جمله موارد زیر را انجام خواهد داد:
- (الف) نظارت بر اجرای این پروتکل؛
 - (ب) نظارت بر محتوای این پروتکل؛
 - (پ) بررسی و تصویب پیوست‌های این پروتکل؛
 - (ت) بررسی و تصویب هرگونه اصلاحیه این پروتکل یا پیوست‌های آن؛
 - (ث) بررسی گزارشهایی که توسط دبیرخانه راجع به موضوعات مربوط به اجرای این پروتکل ارائه می‌شود؛
 - (ج) در صورت لزوم، ایجاد نهادهای فرعی برای اجرای این پروتکل؛
 - (چ) در صورت اقتضاء مطالبه خدمات مالی و فنی نهادهای بین‌المللی و مؤسسات علمی مربوط برای دستیابی به اهداف این پروتکل؛
 - (ح) انجام سایر وظایفی که برای اجرای این پروتکل لازم است.
- ۲- طبق بند (۴) ماده (۲۳) کنوانسیون، دبیرخانه از جمله باید:
- (الف) اطلاعات مربوط به نقاط تماس اطلاع‌رسانی تمامی طرف‌های متعاقد را به شیوه الکترونیکی یا روش‌های مناسب دیگر، در دسترس طرف‌های متعاقد قرار دهد؛

دفتر هیئت دولت

(ب) اطلاعات دریافتی به گونه مقرر از طرف مبداء در اجرای این پروتکل، شامل موارد زیر، را دریافت و به شیوه الکترونیکی یا روش‌های مناسب دیگر در دسترس قرار دهد:

(۱) اطلاعاتی مربوط به فعالیت‌های پیشنهادی طبق بند (۳) ماده (۵) این پروتکل؛
(۲) اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی ارائه شده توسط طرف مبداء طبق بند (۳) ماده (۷) این پروتکل؛

(۳) تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی به همراه دلائل و ملاحظاتی که مبتنی بر آن است، از جمله اطلاعات مربوط به نحوه مدنظر قرار دادن نظرات دریافت شده طبق بند (۲) ماده (۱۰) این پروتکل.

(پ) تهیه و ارسال گزارش موضوعات مربوط به اجرای این پروتکل؛
(ت) بررسی درخواست‌ها و اطلاعات دریافتی از طرف‌های متعاقد و مشورت با آن‌ها در خصوص موضوعات مربوط به اجرای این پروتکل؛

(ث) تا حد امکان، ترغیب تبادل اطلاعات و همکاری بین طرف‌های متعاقد و مساعدت به طرف‌های متعاقد جهت اجرای مفاد این پروتکل؛

(ج) ایجاد ترتیبات لازم برای تأمین کمک‌ها و توصیه‌های فنی برای اجرای مؤثر این پروتکل، در صورت درخواست هر طرف متعاقد؛

(چ) در صورت اقتضاء، همکاری با سازمان‌ها و برنامه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی ذیربط؛

(ح) انجام سایر وظایفی که ممکن است توسط اجلاس طرف‌ها تعیین گردد.

ماده ۱۴ - تأمین بودجه

۱- به منظور تحقق اهداف این پروتکل، طرف‌های متعاقد تا حد امکان از وجود منابع مالی برای تدوین و اجرای برنامه‌ها، پروژه‌ها و اقدامات مربوط اطمینان حاصل خواهند کرد. به این منظور، طرف‌های متعاقد:

(الف) منابع مالی داخلی برای این اهداف را تعهد خواهند نمود؛

(ب) تدارک منابع مالی از منابع و سازوکارهای دوجانبه یا چندجانبه، از جمله کمک‌ها و وام‌ها، را تشویق خواهند کرد؛

(پ) به جستجوی روش‌ها و مشوق‌های مبتکرانه برای تدارک و هدایت منابع، از جمله منابع بنیادها، نهادهای دولتی کشورهای دیگر، سازمان‌های بین‌المللی، سازمان‌های غیردولتی و نهادهای بخش خصوصی، خواهند پرداخت.

۲- مقررات مالی کنوانسیون، با اعمال اصلاحات لازم، در مورد این پروتکل اعمال خواهد شد، مگر آنکه اجلاس طرف‌ها به گونه دیگری تصمیم‌گیری کند...

۳- تأمین مالی تمامی فعالیت‌های موضوع این پروتکل و اجرای آن‌ها از طریق اختصاص بودجه توسط طرف‌های متعاقد و سایر منابع، مطابق با قوانین داخلی صورت خواهد گرفت.

دفتر هیئت دولت

ماده ۱۵- حل و فصل اختلافها

هرگونه اختلاف بین طرفهای متعاقد در ارتباط با اجرا یا تفسیر مفاد این پروتکل، به موجب ماده (۳۰) کنوانسیون حل و فصل خواهد شد.

ماده ۱۶- تصویب و لازم‌الاجرا شدن پروتکل

- ۱- این پروتکل با تصمیم به اتفاق آرای طرفهای متعاقد طی اجلاس طرفها تصویب خواهد شد.
- ۲- این پروتکل از تاریخ ۲۹ تیر ۱۳۹۷ (۲۰ ژوئیه ۲۰۱۸) تا تاریخ ۲۹ تیر ۱۳۹۸ (۲۰ ژوئیه ۲۰۱۹) در شهر تهران فقط برای امضای دولت‌های ساحلی دریای خزر مفتوح می‌باشد.
- ۳- این پروتکل منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب دولت‌های ساحلی دریای خزر خواهد بود، و از تاریخی که پروتکل برای امضا بسته می‌شود، برای الحاق هر یک از دولت‌های ساحلی دریای خزر مفتوح خواهد بود.
- ۴- اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به امین کنوانسیون تسلیم خواهد شد.
- ۵- این پروتکل در نودمین روز پس از تاریخ تسلیم سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق توسط تمامی دولت‌های ساحلی دریای خزر لازم‌الاجرا خواهد شد.

ماده ۱۷- تصویب اصلاحات و پیوست‌های پروتکل و اصلاحات پیوست‌ها

هر یک از طرفهای متعاقد می‌تواند اصلاح این پروتکل یا افزودن پیوست‌هایی به آن، و نیز اصلاح پیوست‌های آن را پیشنهاد نماید. این اصلاحات و پیوست‌ها توسط طرفهای متعاقد تصویب و طبق مواد (۲۴)، (۲۵) و (۳۴) کنوانسیون لازم‌الاجرا خواهند شد.

ماده ۱۸- تأثیر پروتکل بر قوانین ملی

مفاد این پروتکل بر حق طرفهای متعاقد برای اتخاذ تدابیر شدیدتر ملی جهت اجرای این پروتکل تأثیر نخواهد گذاشت.

ماده ۱۹- ارتباط با سایر معاهدات بین‌المللی

هیچیک از مفاد این پروتکل به حقوق و تعهدات طرفهای متعاقد به موجب سایر معاهدات بین‌المللی که عضو آن هستند لطمه‌ای وارد نمی‌سازد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۲۰- قید تحدید تعهد

هیچ‌گونه قید تحدید تعهدی را نمی‌توان برای این پروتکل در نظر گرفت.

ماده ۲۱- امین

امین این پروتکل، همان کنوانسیون خواهد بود.

ماده ۲۲- متون معتبر

متون آذری، انگلیسی، فارسی، قزاقی، روسی و ترکمنی این پروتکل دارای اعتبار یکسان می‌باشد. در صورت بروز اختلاف در تفسیر یا اجرای این پروتکل، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

ماده ۲۳- ارتباط با مذاکرات راجع به وضعیت حقوقی دریای خزر

هیچ‌یک از مفاد این پروتکل به‌گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که پیش‌قضاوت در مورد نتایج مذاکرات مربوط به وضعیت نهایی حقوقی دریای خزر باشد.

در گواهی مراتب بالا، امضاکنندگان زیر که به‌طور مقتضی بدین منظور مجاز شده‌اند، این پروتکل را امضا نمودند.

این پروتکل در شهر مسکو در روز بیست و نهم تیر سال یکهزار و سیصد و نود و هفت شمسی برابر با بیستم ژوئیه دو هزار و هجده تنظیم گردید.

دفتر هیئت دولت

پیوست ۱- فهرست فعالیت‌ها

- ۱- پالایشگاه‌های نفت خام (به استثنای مؤسساتی که صرفاً به تولید روان‌کننده‌ها از نفت خام می‌پردازند) و تأسیسات مربوط به تولید روزانه ۵۰۰ تن یا بیشتر زغال سنگ یا شن‌های قیردار به صورت گازی و مایع؛
- ۲- نیروگاه‌های حرارتی یا سایر تأسیسات سوختی که میزان خروجی آن‌ها ۳۰۰ مگاوات یا بیش از آن باشد؛
- ۳- نیروگاه‌های هسته‌ای یا سایر راکتورهای هسته‌ای، از جمله اوراق کردن یا برجیدن این قبیل نیروگاه‌ها یا راکتورها^۱ به استثنای تأسیسات تحقیقاتی برای تولید و تبدیل مواد شکافت‌پذیر و غنی که حداکثر قدرت آن از یک کیلووات بار حرارتی مستمر تجاوز ننماید.
- ۴- تأسیساتی که صرفاً برای تولید یا غنی‌سازی سوخت‌های اتمی، بازفرآوری یا انبار کردن سوخت‌های هسته‌ای تحت تشعشع، و دفع و فرآوری زباله‌های رادیواکتیو طراحی شده‌اند.
- ۵- تأسیسات عمده گداخت اولیه آهن و فولاد ریخته‌گری و تولید فلزات غیرآهنی.
- ۶- تأسیسات استخراج آزبست و فرآوری و تبدیل آزبست و محصولات حاوی آزبست: محصولات سیمان حاوی آزبست، که تولید سالانه آن بیش از ۲۰,۰۰۰ تن محصول نهایی باشد؛ مواد سایشی که تولید سالانه آن بیش از ۵۰ تن محصول نهایی باشد؛ و سایر موادی که سالانه بیش از ۲۰۰ تن آزبست مصرف می‌کنند.
- ۷- تأسیسات یکپارچه شیمیایی و پتروشیمی.
- ۸- احداث، بازسازی و/یا تعریض بزرگراه، آزادراه^۲ و خطوط آهن راه‌دور، از جمله احداث پل‌های مهم مرتبط با این راه‌ها و فرودگاه‌ها^۳ که طول باند اصلی آن‌ها ۲,۱۰۰ متر یا بیشتر باشد.
- ۹- خطوط لوله انتقال نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی یا شیمیایی با قطر بزرگ.
- ۱۰- بنادر دریایی/ تجاری و آبراه‌های درون سرزمینی و بنادر مورد استفاده برای تردد در آبراه‌های درون سرزمینی که عبور شناورهای با ظرفیت بیش از ۱,۳۵۰ تن را امکان‌پذیر می‌سازد.
- ۱۱- تأسیسات دفع پسماند از طریق سوزاندن، فرآوری شیمیایی و دفن زباله‌ها.
- ۱۲- سدها، مخازن آبی و کانال‌های بزرگ متصل به دریای خزر.
- ۱۳- فعالیت‌های استخراج آب‌های زیرزمینی یا طرح‌های تغذیه مصنوعی آب‌های زیرزمینی که حجم سالانه برداشت یا تغذیه آبی آن به میزان ۱۰ میلیون متر مکعب یا بیشتر باشد.
- ۱۴- تولید روزانه خمیر چوب، کاغذ و تخته با ظرفیت ۲۰۰ تن مواد خشک شده در معرض هوا، یا بیشتر.
- ۱۵- معادن مهم، معدن کاوی، استخراج و فرآوری سنگ‌های معدن فلزی و زغال سنگ در محل.
- ۱۶- تولید فراساحلی مواد هیدروکربن. استخراج نفت و گاز طبیعی که میزان استخراج آن از ۵۰۰ تن در روز در مورد نفت و ۵۰۰,۰۰۰ متر مکعب در مورد گاز فراتر رود.

۱۷- تأسیسات عمده ذخیره‌سازی نفت، و فرآورده‌های پتروشیمی و شیمیایی.

۱۸- جنگل‌زدایی در مناطق وسیع.

۱۹- تأسیسات انتقال منابع آب بین و درون حوزه‌های آبریز رودخانه‌ای که هدف از این انتقال پیشگیری از کمبودهای احتمالی آب باشد و میزان آب انتقال یافته از ۱۰۰ میلیون مترمکعب در سال فراتر رود؛ در سایر موارد تأسیسات انتقال منابع آب بین و درون حوزه‌های آبریز رودخانه‌ای که میانگین چندساله جریان آب در حوزه‌ای که از آن آب برداشت می‌شود از ۲۰۰۰ میلیون متر مکعب در سال فراتر رفته و میزان آب انتقال یافته از ۵ درصد این مقدار جریان آب بیشتر باشد.

در هر دو مورد، انتقال آب آشامیدنی لوله‌کشی شده مستثنی می‌باشد.

۲۰- کارخانجات تصفیه آب‌های زاید با ظرفیت معادل جمعیتی بیش از ۱۵۰۰۰۰ نفر.

۲۱- تأسیسات تولیدات میکروب شناسی و زیست‌فناوری و نیز رهاسازی موجودات زنده‌ای که از لحاظ ژنتیک تغییر یافته‌اند.

۲۲- احیای اراضی، از جمله ساخت جزایر، زبانه‌های خشکی متصل به ساحل و آبنگ‌های مصنوعی.

نکات مربوط به پیوست ۱

۱- از لحاظ این پروتکل، هر گاه تمام سوخت هسته‌ای و سایر عناصر آلوده به رادیواکتیو از محل تأسیسات به طور دائم خارج شده باشند، این قبیل تأسیسات، نیروگاه هسته‌ای و سایر راکتورهای هسته‌ای محسوب نمی‌شوند.

۲- از نظر این پروتکل:

- «آزادراه» به معنی جاده‌ای است که به‌طور خاص برای رفت و آمد موتوری طراحی و ساخته شده، و املاک واقع در مجاورت بزرگراه به آن دسترسی ندارند؛ و:

(الف) مسیرهای رفت و برگشت آن از یکدیگر مجزا بوده و با خط جداکننده، یا در موارد استثنایی به روش‌های دیگر، از هم جدا شده باشند، مگر در نقاط خاص یا به‌صورت موقت؛

(ب) هیچ جاده، راه‌آهن، مسیر تراموا یا معبر عابر پیاده‌ای به‌طور هم‌سطح آن را قطع ننماید؛

(پ) به‌طور خاص به عنوان آزادراه علامتگذاری شده باشد.

- «بزرگراه» به معنی جاده مورد استفاده رفت و آمد موتوری است که دسترسی به آن صرفاً در تقاطع‌های کنترل شده صورت می‌گیرد و به‌ویژه ایستادن و توقف در مسیرهای رفت و برگشت آن ممنوع باشد.

۳- از نظر این پروتکل، «فرودگاه» به معنی فرودگاهی است که با تعریف مندرج در پیوست ۱۴ کنوانسیون بین‌المللی هواپیمایی کشوری، شیکاگو، ایالات متحده آمریکا ۱۹۴۴ (۱۳۲۳) موجد سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری مطابقت داشته باشد.

دفتر هیئت دولت

پیوست ۲- فهرست معیارهای برای کمک به تعیین اثرات مهم فرامرزی

طرف‌های ذیربط می‌توانند در احراز اینکه فعالیتی احتمالاً اثرات مخرب فرامرزی مهمی دارد، یک یا چند مورد از معیارهای زیر را مدنظر قرار دهند:

(الف) اندازه: فعالیت‌های پیشنهادی که برای این نوع فعالیت بزرگ محسوب می‌شوند؛

(ب) مکان: فعالیت‌های پیشنهادی که در منطقه‌ای که از لحاظ زیست‌محیطی حساس بوده یا اهمیت داشته باشند (نظیر تالاب‌های تعریف شده به موجب کنوانسیون تالاب‌های مهم بین‌المللی به ویژه تالاب‌های زیستگاه پرندگان آبی منقرضه در ۱۳ بهمن ۱۳۴۹ (۲ فوریه ۱۹۷۱)، پارک‌های ملی، ذخایر طبیعی، مکان‌های دارای اهمیت علمی ویژه، یا مکان‌های واجد اهمیت باستان‌شناسی، فرهنگی یا تاریخی) قرار داشته یا به چنین منطقه‌ای نزدیک باشد؛ همچنین فعالیت‌های پیشنهادی واقع در مکان‌هایی که ویژگی‌های عملیات عمرانی پیشنهادی احتمالاً موجب اثرات مهمی بر جمعیت شود؛

(پ) اثرات: فعالیت‌های پیشنهادی که به‌طور خاص اثرات پیچیده و بالقوه مخربی، از جمله فعالیت‌هایی که موجب اثرات مهم بر انسان‌ها، یا گونه‌ها یا موجودات زنده ارزشمند می‌شوند، فعالیت‌هایی که کاربرد بالفعل یا بالقوه از یک منطقه تحت تأثیر را تهدید می‌نمایند و فعالیت‌هایی که موجب افزایش بارگیری می‌شوند به نحوی که ظرفیت دفع محیط‌زیست جوابگوی آن نباشد.

دفتر هیئت دولت

پیوست ۳- حداقل محتوای اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی

طبق ماده (۶) پروتکل، اطلاعات مندرج در پیش‌نویس ارزیابی اثرات زیست‌محیطی حداقل شامل موارد زیر خواهد بود:

- (الف) توصیف فعالیت پیشنهادی و اهداف آن؛
- (ب) در صورت اقتضاء توصیف جایگزین‌های منطقی (به عنوان مثال جایگزین‌های مکانی یا فناورانه) برای فعالیت پیشنهادی و همچنین گزینه کنار گذاشتن فعالیت؛
- (پ) توصیف محیطی که احتمال می‌رود در نتیجه فعالیت پیشنهادی به‌طور جدی آسیب ببیند و جایگزین‌های آن؛
- (ت) توصیف اثرات زیست‌محیطی احتمالی فعالیت پیشنهادی، جایگزین‌ها و برآورد اهمیت آن؛
- (ث) توصیف اقدامات جبرانی به منظور به حداقل رساندن اثرات منفی زیست‌محیطی؛
- (ج) شرح روشن روش‌های پیشگیرانه و فرض‌های اولیه و نیز اطلاعات زیست‌محیطی مربوط مورد استفاده؛
- (چ) شناسایی شکاف‌های موجود در دانسته‌ها و ابهاماتی که در جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز مشاهده شده است؛
- (ح) در صورت اقتضاء طرح کلی برنامه‌های نظارت و مدیریت و هرگونه طرح مربوط به تجزیه و تحلیل پس از پروژه؛
- (خ) خلاصه غیرفنی، از جمله در صورت اقتضاء گزارش تصویری (نقشه، نمودار، و غیره).

دفتر هیئت دولت

**PROTOCOL ON ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT IN A TRANSBOUNDARY
CONTEXT TO THE FRAMEWORK CONVENTION FOR THE PROTECTION OF THE
MARINE ENVIRONMENT OF THE CASPIAN SEA**

Preamble

The Caspian Littoral States:
Republic of Azerbaijan,
Islamic Republic of Iran,
Republic of Kazakhstan,
Russian Federation,
Turkmenistan,

hereinafter referred to as the Contracting Parties,

Being the Parties to the Framework Convention for the Protection of the Marine Environment of the Caspian Sea, done at Tehran, Islamic Republic of Iran, on 4 November 2003 hereinafter referred to as the Convention;

Reaffirming their determination to implement the provisions of Articles 7, 17 and 18 of the Convention;

Determined to enhance regional understanding and cooperation between the Contracting Parties in protecting the marine environment of the Caspian Sea;

Recognizing that the application of environmental impact assessment at an early stage in the decision-making process for proposed activities promotes the implementation of the principles of sustainable development;

Noting the importance of access to information and public participation in decision-making in environmental matters;

Have agreed as follows:

Article 1. Use of Terms

For the purposes of this Protocol,

- (a) "Party of Origin" means the Contracting Party(ies) to this Protocol under jurisdiction of which the proposed activity listed in the Annex 1 to this Protocol is planned to be implemented;
- (b) "Affected Party" means the Contracting Party(ies) to this Protocol likely to be affected by the trans boundary impact of a proposed activity. The marine area within which the Contracting Party(ies) can be considered as Affected Party will be determined in accordance with the provisions of the convention on the legal status of the Caspian Sea after its entry into force for all Contracting Parties;
- (c) "Concerned Parties" means the Party of Origin and the Affected Party of environmental impact assessment procedure pursuant to this Protocol;
- (d) "Environmental impact assessment" means a national procedure for evaluating the likely impact of a proposed activity on the environment;

- (c) "Proposed activity" means any activity or any major change to an activity subject to a decision of a competent authority in accordance with an applicable national environmental impact assessment procedure;
- (f) "Impact" means any effect caused by implementation of a proposed activity on the marine environment of the Caspian Sea including flora, fauna, soil, atmospheric air, water, climate, landscape, historical monuments and/or interaction among those factors; also includes effects on human health and safety, cultural heritage, socio-economic or other conditions resulting from alterations to those factors;
- (g) "Transboundary impact" means any impact caused by implementation of proposed activity by the Party of Origin to another Contracting Party;
- (h) "The public" means one or more natural or legal persons;
- (i) "Competent authority" means the authority(ies) designated by a Contracting Party as responsible for performing tasks covered by this Protocol;
- (j) "Point of contact for notification" means the contact point or points of a Contracting Party that each Contracting Party has identified and informed the other Contracting Parties and the Secretariat of, that are responsible for receiving Notification and ensuring the relevant competent authority is notified;
- (k) "Project Proponent" means initiator, including public authority, which applies for authorization for a proposed activity according to the national procedure;
- (l) "Conference of the Parties" means the body referred to in Article 22 of the Convention;
- (m) "Secretariat" means the body referred to in Article 23 of the Convention.

Article 2. Objective

The objective of this Protocol is to implement effective and transparent environmental impact assessment procedures in a transboundary context to any proposed activity which is likely to cause significant transboundary impact on the marine environment and land affected by proximity to the sea in order to prevent, reduce and control pollution of the marine environment and land affected by proximity to the sea, promote conservation of its biodiversity, and rational use of its natural resources, and protect human health.

Article 3. Scope of Application

In accordance with Article 3 of the Convention this Protocol shall be applied to the marine environment of the Caspian Sea taking into account its water level fluctuations and pollution from land-based sources.

Article 4. General Provisions

1. Each Contracting Party shall adopt necessary legal, administrative or other measures to implement the provisions of this Protocol with respect to proposed activities listed in Annex I, that are likely to cause significant transboundary impact as determined in accordance with the criteria set forth in Annex II to this Protocol, the establishment of an environmental impact assessment procedure that permits public participation and preparation of the environmental impact assessment documentation described in Annex III to this Protocol.

2. Each Contracting Party shall ensure that the proposed activities listed in Annex I to this Protocol, that are likely to cause a significant transboundary impact are subject to an environmental impact assessment procedure pursuant to this Protocol prior to a decision to authorize or undertake a proposed activity.
3. Each Contracting Party shall inform the Contracting Parties and the Secretariat of its Point of Contact for Notification. Information on the Points of Contact for Notification shall be made available to the Contracting Parties by the Secretariat, electronically or as otherwise appropriate.
4. Concerned Parties shall ensure effective public participation in the environmental impact assessment procedure of a proposed activity pursuant to this Protocol, commencing at early stage of environmental impact assessment procedures.
5. Pursuant to this Protocol the Concerned Parties shall ensure an equivalent opportunity to the public of the Party of Origin and the public of the Affected Party to participate in the environmental impact assessment procedures of a proposed activity, and shall provide the public with assistance and advice thereof.
6. The provisions of this Protocol shall not affect the right of Contracting Parties to implement national laws, regulations or administrative provisions in the interests of national security.
7. The provisions of this Protocol shall not affect the right of Contracting Parties to maintain or introduce additional measures in relation to issues covered by this Protocol.
8. The provisions of this Protocol shall not prejudice any obligations of the Contracting Parties under international law regarding environmental impact assessment in a transboundary context.

Article 5. Notification

1. For a proposed activity listed in Annex I to this Protocol, the Competent authority of the Party of Origin shall notify as early as possible after being informed of the proposed activity that is likely to cause a significant transboundary impact through the Point of Contact for Notification any Contracting Party which it considers may be a potentially Affected Party and the Secretariat to inform the other Contracting Parties.
2. **The notification shall contain, *inter alia*:**
 - a) Information on the proposed activity, including any available information at the time of notification on its possible transboundary impacts and the characteristics of possible decisions on the proposed activity;
 - b) A reasonable time-frame which should not be less than 30 days from receipt of notification in English and Russian as provided in article 5 paragraph 3 of this Protocol, for the submission of the Affected Party's response to the notification;
 - c) Information regarding the envisaged environmental impact assessment procedure, including an indication of the time schedule for the further steps in the environmental impact assessment procedure, in particular those steps as referred to in Articles 6, 7 and 8 of this Protocol.
3. The Party of Origin shall provide the notification documents in State language with translation in English or in Russian language. The Secretariat shall provide the translation of notification documents into English or Russian, as appropriate.

4. The Competent Authority of the Party of Origin shall ensure the receipt of notification by the Point of Contact for Notification of the Affected Party and the Secretariat.
5. The Competent Authority of the Affected Party shall respond to the Competent Authority of the Party of Origin, and inform the Secretariat, within the time specified in notification, indicating whether it intends to participate in the environmental impact assessment procedure of the proposed activity.
6. If the Affected Party indicates that it does not intend to participate in the environmental impact assessment procedure of the proposed activity, or if it does not respond within the time specified in the notification, the provisions in paragraphs 7 and 8 of this Article, and Articles 6 to 11 of this Protocol, excluding the obligation of the Party of Origin to send the draft environmental impact assessment documentation to the Secretariat pursuant to Article 7, paragraph 3 (b), of this Protocol, shall not apply.
7. If the Affected Party indicates that it intends to participate in the environmental impact assessment procedure of the proposed activity, the Affected Party shall provide in its response to the notification or promptly after to the Party of Origin:
 - a) Relevant information on the public consultation procedure in the Affected Party;
 - b) Request, if any, for particular issues to be addressed in the environmental impact assessment investigations;
 - c) A summary of readily available information on the issues raised in sub-paragraph (b).
8. At the request of the Party of Origin, the Affected Party shall provide any reasonably obtainable information relating to the potentially affected environment, if such information is necessary for the preparation of the environmental impact assessment documentation.
9. When a Contracting Party has reasonable concerns that it would be affected by a significant transboundary impact of a proposed activity and when no notification has taken place in accordance with paragraph 1 of this Article, the Party of Origin shall, at the request of that Contracting Party, provide it with sufficient information whether a significant transboundary impact will take place as a result of the proposed activity. If necessary, these Parties shall hold consultations regarding possible participation in the environmental impact assessment procedure.

Article 6. Communication between Concerned Parties

1. Competent Authorities of Concerned Parties shall consult and agree upon:
 - (a) The required format and language(s) of environmental impact assessment documentation, including any information, to be submitted for the purposes of public consultations and review by Competent Authority of Affected Party;
 - (b) Detailed arrangements for communication between Concerned Parties including the roles of the Competent Authorities of the Concerned Parties and the Project Proponent;
 - (c) Time-frame for review by the Affected Party of the environmental impact assessment documentation which shall not exceed 90 days.

دفتر هیئت دولت

2. Concerned Parties may agree, as appropriate, on means of interaction for undertaking tasks under this Protocol.

Article 7. Preparation and Transmittal of Draft Environmental Impact Assessment Documentation

1. Environmental impact assessment investigations shall be carried out pursuant to national law and practice of the Party of Origin and shall address, to the extent possible, any issues raised by the Affected Party, pursuant to Article 5, paragraph 7, of this Protocol.
2. The Party of Origin shall ensure that the Project Proponent prepares a draft of the environmental impact assessment documentation for the purposes of public consultations and review by the competent authority of the Affected Party. The draft environmental impact assessment documentation shall be provided in the format and language(s) as agreed by Concerned Parties, pursuant to Article 6, paragraph 1, of this Protocol, and shall contain, as a minimum, the content of the items referred to in Annex III of this Protocol in addition to information requested by Affected Party pursuant to Article 6, paragraph 1, of this Protocol.
3. The Party of Origin shall transmit the draft environmental impact assessment documentation to the:
 - (a) Competent Authority of the Affected Party;
 - (b) Secretariat for making this information available at the request of any Contracting Party.

Article 8. Review of environmental impact assessment Documentation and Public Consultations

1. Concerned Parties shall ensure that the public in the areas likely to be affected are informed, as agreed, pursuant to Article 6, paragraph 1, of this Protocol, of:
 - (a) The proposed activity;
 - (b) The availability of the draft environmental impact assessment documentation;
 - (c) The opportunity and procedure for public consultations by using public notice or other appropriate means.
2. Concerned Parties shall ensure that the draft environmental impact assessment documentation, including as appropriate hardcopies, is made available and easily accessible to the public, including in places open for the public, in accordance with national legislation.
3. Concerned Parties shall ensure that the public in the areas likely to be affected is provided with the opportunity to comment upon the proposed activity to the Competent Authorities of the Concerned Parties. Comments shall be transmitted to the Competent Authority of the Party of Origin or as agreed pursuant to Article 6, paragraph 1 (b), of this Protocol.
4. The Competent Authority of the Affected Party shall review and comment upon the draft environmental impact assessment documentation within the time specified by the Party of Origin pursuant to Article 6, paragraph 1 (c), of this Protocol and submit its comments to the Competent Authority of the Party of Origin.
5. The Party of Origin shall ensure that the Project Proponent:

دفتر هیئت دولت

- (a) Summarizes and translates, where necessary, the comments received;
- (b) Carries out further investigations where required;
- (c) Incorporates comments received from the public and the Competent Authorities of the Affected Parties into final environmental impact assessment documentation and explains how the comments were taken into account.

Article 9. Consultations between Concerned Parties

1. Prior to making the final decision on the proposed activity, at the request of the Affected Party, the Party of Origin shall enter into consultations with the Affected Party, concerning, *inter alia*, measures to reduce potential transboundary impact.
2. The Concerned Parties shall agree, at the commencement of such consultations, on a reasonable time-frame for the duration of the consultation period, while the period of consultations should not exceed 180 days, unless otherwise decided during the consultation period.

Article 10. Final Decision on Implementation of a Proposed Activity

1. The Competent Authority of the Party of Origin shall take the comments received pursuant to Article 8 of this Protocol into account when reviewing the final environmental impact assessment documentation and when making the final decision on the proposed activity.
2. The Competent Authority of the Party of Origin shall provide the Competent Authority of the Affected Party and the Secretariat with the final decision on the proposed activity along with the reasons and considerations on which it was based, including information on how the comments received were taken into account.
3. Concerned Parties shall ensure that information on the final decision on the proposed activity and information on how the comments received were taken into account is made available to those who submitted comments in accordance with Article 8, paragraph 3, of this Protocol.

Article 11. Post project analysis

1. The Concerned Parties at the request of one of the Parties shall determine the expediency of the post project analysis and, in case of such expediency, to what extent it shall be carried out, taking into account the likely significant adverse transboundary impact of the activity for which an environmental impact assessment has been undertaken pursuant to this protocol.
2. Any post project analysis shall be undertaken with a view to achieving objectives as follows:
 - (a) Monitoring compliance with the conditions as set out in the authorization or approval of the activity and the effectiveness of mitigation measures;
 - (b) Review of an impact for proper management and in order to cope with uncertainties;
 - (c) Verification of past predictions in order to transfer experience to future activities of the same type.
3. If, after the post-project analysis, any of the Contracting Parties has reasonable grounds for concluding that there is a significant adverse transboundary impact, or factors have been discovered which may result in such an impact, it shall immediately inform the Party of Origin and the Secretariat. In this case, the Concerned Parties shall immediately consult and if necessary take appropriate measures to eliminate or reduce the impact.

Article 12. Reporting

Each Contracting Party shall submit a report to the Secretariat on the implementation of the provisions of this Protocol, in format and at intervals as determined at the Conference of the Parties.

Article 13. Institutional Provisions

1. For the purposes of this Protocol and in accordance with Article 22, paragraph 10, of the Convention, the Conference of the Parties shall, *inter alia*:
 - (a) Keep under review the implementation of this Protocol;
 - (b) Keep under review the content of this Protocol;
 - (c) Consider and adopt annexes to this Protocol;
 - (d) Consider and adopt any amendments to this Protocol or its annexes;
 - (e) Consider reports submitted by the Secretariat on matters relating to the implementation of this Protocol;
 - (f) Establish such subsidiary bodies as may be deemed necessary for the implementation of this Protocol;
 - (g) Seek, where appropriate, the technical and financial services of relevant international bodies and scientific institutions to achieve the objective of this Protocol;
 - (h) Perform such other functions, as may be required for the implementation of this Protocol.
2. In accordance with Article 23, paragraph 4, of the Convention, the Secretariat shall *inter alia*:
 - (a) Make information on Points of Contact for Notification of all Contracting Parties available to the Contracting Parties electronically, or as otherwise appropriate;
 - (b) Receive and make available electronically, or as otherwise appropriate, information received in the implementation of this Protocol, as provided by a Party of Origin, including:
 - (i) Notification of the proposed activities in accordance with Article 5, paragraph 3, of this Protocol;
 - (ii) Environmental impact assessment documentation provided by a Party of Origin in accordance with Article 7, paragraph 3, of this Protocol;
 - (iii) The final decision on a proposed activity along with the reasons and considerations on which it was based, including information on how the comments received were taken into account in accordance with Article 10, paragraph 2, of this Protocol;
 - (c) Prepare and transmit reports on matters relating to the implementation of this Protocol;
 - (d) Consider enquiries by and information from the Contracting Parties and consult with them on matters relating to the implementation of this Protocol;

دفتر هیئت دولت

(e) To the extent possible, promote the exchange of information and cooperation between the Contracting Parties and provide assistance to the Contracting Parties in implementing the provisions of this Protocol;

(f) Arrange, upon request by any Contracting Party, for the provision of technical assistance and advice for the effective implementation of this Protocol;

(g) Cooperate, as appropriate, with relevant regional and international organizations and programs;

(h) Perform such other functions as may be determined by the Conference of the Parties.

Article 14. Funding

1. To achieve the objectives of this Protocol, the Contracting Parties, shall as far as possible ensure that financial resources are available for the formulation and implementation of related programmes, projects and measures. To this end, the Contracting Parties shall:

(a) Commit domestic financial resources envisaged for these purposes;

(b) Promote the mobilization of financial resources from bilateral and multilateral funding sources and mechanisms, including grants and loans;

(c) Explore innovative methods and incentives for mobilizing and channeling resources, including those of foundations, governmental agencies of other countries, international organizations, non-governmental organizations and private sector entities.

2. The Financial Rules of the Convention shall apply mutatis mutandis to this Protocol, unless otherwise decided by the Conference of the Parties.

3. All activities and their implementation covered by this Protocol shall be financed by funds allocated by the Contracting Parties and other sources consistent with national legislation.

Article 15. Settlement of Disputes

Any dispute between the Contracting Parties concerning the application or interpretation of the provisions of this Protocol shall be settled in accordance with Article 30 of the Convention.

Article 16. Adoption and Entry into Force of the Protocol

1. This Protocol shall be adopted by unanimous decision of the Contracting Parties by a Meeting of the Conference of the Parties.

2. This Protocol shall be open for signature only by the Caspian Littoral States, in the city of ... from ... to

3. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by the Caspian littoral States, and shall be open for accession by any Caspian littoral State, from the date on which the Protocol is closed for signature.

4. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depository of the Convention.

دفتر هیئت دولت

5. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the instrument of ratification, acceptance, approval or accession by all Caspian littoral States.

Article 17. Adoption of Amendments and Annexes to the Protocol, and Amendments to the Annexes

Any Contracting Party may propose amendments and annexes to this Protocol, as well as amendments to its annexes. These amendments and annexes shall be adopted by the Contracting Parties and enter into force in accordance with Articles 24, 25 and 34 of the Convention.

Article 18. Effect of the Protocol on National Legislation

The provisions of this Protocol shall not affect the right of Contracting Parties to adopt relevant stricter national measures for the implementation of this Protocol.

Article 19. Relationship with Other International Treaties

Nothing in this Protocol shall prejudice the rights and obligations of the Contracting Parties under other international treaties to which they are parties.

Article 20. Reservation

No reservations may be made to this Protocol.

Article 21. Depository

The Depository of the Protocol is the Depository of the Convention.

Article 22. Authentic Texts

The Azerbaijani, Farsi, Kazakh, Russian, Turkmen and English texts of this Protocol are equally authentic. In case of dispute arising as to the interpretation or application of this Protocol the English text shall be authoritative.

Article 23. Relationship with the Negotiations on the Legal Status of the Caspian Sea

Nothing in this Protocol shall be interpreted as to prejudge the outcome of the negotiation on the final legal status of the Caspian Sea.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized, have signed this Protocol.

DONE AT THE CITY OF ON THE DAY OF ON

دفتر هیئت دولت

ANNEX I

List of Activities

1. Crude oil refineries (excluding undertakings manufacturing only lubricants from crude oil) and installations for the gasification and liquefaction of 500 tons or more of coal or bituminous shale per day.
2. Thermal power stations and other combustion installations with a heat output of 300 megawatts or more.
3. Nuclear power stations and other nuclear reactors, including the dismantling or decommissioning of such power stations or reactors (1/) except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials, whose maximum power does not exceed 1 kilowatt continuous thermal load.
4. Installations solely designed for the production or enrichment of nuclear fuels, for the reprocessing or storage of irradiated nuclear fuels or for the storage, disposal and processing of radioactive waste.
5. Major installations for the initial smelting of cast iron and steel and for the production of non-ferrous metals.
6. Installations for the extraction of asbestos and for the processing and transformation of asbestos and products containing asbestos: for asbestos-cement products, with an annual production of more than 20,000 tons finished product; for friction material, with an annual production of more than 50 tons finished product; and for other asbestos utilization of more than 200 tons per year.
7. Integrated chemical and petrochemical installations.
8. Construction, reconstruction and/or widening of motorways, express roads (2/) and lines for long distance railway traffic, including the construction of major associated bridges, and of airports (3/) with a basic runway length of 2,100 meters or more;
9. Large diameter pipelines for the transport of oil, gas and oil products, or chemicals.
10. Marine/Trading ports and also inland waterways and ports for inland-waterway traffic which permit the passage of vessels of over 1,350 tons.
11. Waste-disposal installations for the incineration, chemical treatment or landfill of waste;
12. Large dams, reservoirs and canals connected to the Caspian Sea.
13. Groundwater abstraction activities or artificial groundwater recharge schemes where the annual volume of water to be abstracted or recharged amounts to 10,000,000 cubic meters or more.
14. Pulp, paper and board manufacturing of 200 air-dried tons or more per day.
15. Major quarries, mining, on-site extraction and processing of metal ores or coal.

16. Offshore hydrocarbon production. Extraction of petroleum and natural gas for where the amount extracted exceeds 500 tons/day in the case of petroleum and 500,000 cubic meters/day in the case of gas.
17. Major storage facilities for petroleum, petrochemical and chemical products.
18. Deforestation of large areas.
19. Works for the transfer of water resources between and within river basins where this transfer aims at preventing possible shortages of water and where the amount of water transferred exceeds 100,000,000 cubic meters/year; in all other cases, works for the transfer of water resources between and within river basins where the multi-annual average flow of the basin of abstraction exceeds 2,000,000,000 cubic meters/year and where the amount of water transferred exceeds 5 per cent of this flow. In both cases transfers of piped drinking water are excluded.
20. Waste-water treatment plants with a capacity exceeding 150,000 population equivalent.
21. Installations of microbiological and biotechnological production, and the release of genetically modified organisms.
22. Land reclamation, including the construction of artificial islands, spits and reefs.

Notes to Annex I

- (1/) For the purposes of this Protocol, nuclear power stations and other nuclear reactors cease to be such an installation when all nuclear fuel and other radioactively contaminated elements have been removed permanently from such an installation site.
- (2/) For the purposes of this Protocol:
 - "Motorway" means a road specially designed and built for motor traffic, which does not serve properties bordering on it, and which:
 - (a) Is provided, except at special points or temporarily, with separate carriageways for the two directions of traffic, separated from each other by a dividing strip not intended for traffic or, exceptionally, by other means;
 - (b) Does not cross at level with any road, railway or tramway track, or footpath;
 - (c) Is specially signposted as a motorway.
 - "Express road" means a road reserved for motor traffic accessible only from interchanges or controlled junctions and on which, in particular, stopping and parking are prohibited on the running carriageway(s).
- (3/) For the purposes of this Protocol, "airport" means an airport which complies with the definition in the Annex 14 to the Convention on International Civil Aviation, Chicago, USA, 1944, setting up the International Civil Aviation Organization.

ANNEX II

List of Criteria to Assist in Determining Significant Transboundary Impact

Concerned Parties may consider whether the activity is likely to have a significant adverse transboundary impact in particular by virtue of one or more of the following criteria:

- (a) Size: proposed activities which are large for the type of the activity;
- (b) Location: proposed activities which are located in or close to an area of special environmental sensitivity or importance (such as wetlands designated under the Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat, done on 2 February 1971, national parks, nature reserves, sites of special scientific interest, or sites of archaeological, cultural or historical importance); also, proposed activities in locations where the characteristics of proposed development would be likely to have significant effects on the population;
- (c) Effects: proposed activities with particularly complex and potentially adverse effects, including those giving rise to serious effects on humans or on valued species or organisms, those which threaten the existing or potential use of an affected area and those causing additional loading which cannot be sustained by the carrying capacity of the environment.

ANNEX III

Minimum Content of the Environmental Impact Assessment Documentation

Information to be included in the draft environmental impact assessment shall, as a minimum, contain, in accordance with Article 6 of this Protocol:

- (a) A description of the proposed activity and its purpose;
- (b) A description, where appropriate, of reasonable alternatives (for example, locational or technological) to the proposed activity and also the no-action alternative;
- (c) A description of the environment likely to be significantly affected by the proposed activity and its alternatives;
- (d) A description of the potential environmental impact of the proposed activity and its alternatives and an estimation of its significance;
- (e) A description of mitigation measures to keep adverse environmental impact to a minimum;
- (f) An explicit indication of predictive methods and underlying assumptions as well as the relevant environmental data used;
- (g) An identification of gaps in knowledge and uncertainties encountered in compiling the required information;
- (h) Where appropriate, an outline for monitoring and management programmes and any plans for post-project analysis;
- (i) A non-technical summary including a visual presentation as appropriate (maps, graphs).

دفتر هیئت دولت